

Asia: VN/13501/2025

Begäran om utlåtande om hur minskningen av statsandelen för kommunal basservice med 75 miljoner euro ska inriktas

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FÖRVALTNING, Utlåtande gällande lagen om temporär ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

Finansministeriet begär utlåtande om en engångsinbesparing på 75 miljoner euro, som enligt regeringens ramförhandlingar undantagsvis ska genomföras genom att minska statsandelsfinansieringen för kommunal basservice med ca 2 %. Med den procentuella fördelningen av minskningen avser man att inte öka de relativa skillnaderna i statsandelarna mellan kommunerna.

Finansministeriets förslag från den 7 juli 2025 om att minska statsandelen för kommunal basservice med 75 miljoner euro (cirka 2 %) är en del av regeringens bredare anpassningsåtgärder för att balansera de offentliga finanserna. Den temporära minskningen 2026, ska sedan bli en permanent minskning av statsandelarna som införs i samband med reformen av kommunernas statsandelssystem som genomförs 2027.

Effekter på kommunerna:

- Minskningen påverkar kommunernas möjligheter att finansiera grundläggande tjänster.

- Eftersom minskningen i statsandelarna görs som ett procentuellt avdrag på statsandelen för den kommunala basservicen så introduceras ett nytt element till kommunernas statsandelssystem som inte tidigare funnits.
- Kommunens skatteinkomster – Kommuner med svag skattebas får normalt större statsandelar, vilket gör dem mer känsliga för nedskärningar.
- Befolkningens åldersstruktur – Kommuner med fler äldre eller barn har högre kostnader för vård och utbildning, vilket påverkar statsandelsberäkningen.
- Särförhållanden – Till exempel geografiska utmaningar, spridd bosättning eller socioekonomiska faktorer.
- Tidigare beroende av statsandelar – Kommuner som redan är starkt beroende av statsandelar drabbas hårdare.

Exempel på potentiellt utsatta kommuner:

- Små kommuner i glesbygd, särskilt i norra och östra Finland.
- Kommuner med hög arbetslöshet eller låg skattekraft.
- Kommuner med stora demografiska utmaningar, t.ex. åldrande befolkning.

Bilagor: Bilaga 1, Begäran om utlåtande

Beredning: Christina Båssar, fornamn.efternamn@korsnas.fi, tel. 06- 3479 120

Kd:s förslag:

Kommunstyrelsen ger följande utlåtande:

Kommunerna är producenter av grundläggande service för sina invånare. Den grundläggande servicen som är lagstadgad av Finlands riksdag bör vara likvärdig i landets olika städer och kommuner. För att säkerställa likvärdiga förutsättningar för att producera den kommunala servicen så delas finansieringsansvaret mellan stat och kommun och kommunerna erhåller statsandelar genom ett förutsägbart system för detta.

Statsandelssystemet innebär att kommuner med sämre skattebärkraft kompenseras liksom kommuner med en kostsammare befolkningsstruktur. Men kommuner med sämre skatteutfall kompenseras aldrig till 100 % utan nödgas ofta att beskatta sin befolkning med en högre kommunalskatt än städer med ett mer fördelaktigt skatteunderlag.

Förslaget att temporärt avdra 2 % av de beräknade totala statsandelen för de olika städerna och kommunerna, drabbar landets kommuner ytterst ojämnt. De kommuner som har sämre grundförutsättningar för att finansiera basservicen får enligt systemet mer statsandelar men skulle då temporärt betala mer till inbesparingen. Medan större städer med ett bättre skatteunderlag, som erhåller mindre statsandelar per invånare, klarar sig lindrigare undan avdragen i statsandelen.

Ingenstans i modellen tas någon hänsyn till den skattegrad som drabbar kommuninvånaren. Till exempel så har Helsingfors idag en kommunalskatteprocent om 5,30 % liksom Esbo, Vanda har 6,40 % medan tex. Vasa och Tammerfors har 8,36 %. Korsnäs har idag 9,20 %.

För Helsingfors skulle avdras från statsandelen 11 e/invånare, Esbo 30 e/ invånare, Vanda 18 e/invånare, Vasa 6 e/invånare, Tammerfors 2 e/invånare, medan Korsnäs med högre kommunalbeskattning ska dessutom drabbas av att 33 e/invånare ska dras bort från statsandelen.

Korsnäs kommun anser att det inte är motiverat att införa ett helt nytt och oprövat sätt att minska kommunernas statsandelar. När dessutom sättet ser ut att drabba mest de kommuner och städer som är mest beroende av statsandelarna så är risken uppenbar att följden blir en ökad ojämlikhet mellan invånarna i de olika delarna i vårt land.

Korsnäs kommun anser att man använder den alternativa handlingsvägen som beskrivs i promemorian och genomför anpassningsåtgärden på det vedertagna sättet, dvs. genom att sänka statsandelsbeloppet per invånare. Enligt promemorian skulle minskningen i varje stad och kommun då vara 13,38 euro per invånare. I detta system kan, om man så vill, även undantas de ca 10 kommuner med redan negativ statsandel, så att dessa inte drabbas av nedskärningen utan summan per invånare som ska avdras blir något högre för övriga kommuner.

KST § 209/2025 Beslut:

Godkändes.

Båssar Christina
Korsnäs kommun

